

TANULÁSI KUDARCNAK KITETT – DISZLEXIÁS – TANULÓK OLVASÁSI ÉS SZÖVEGÉRTÉSI ÉS TANULÁSI-TANÍTÁSI PROBLÉMÁINAK MÉRÉSE

Békés Anna

Weöres Sándor Általános Iskola és Gimnázium

Kulcsszavak: szakrendszerű oktatás, olvasás, diszlexia

Előadásomban – főképp a történelem tantárgynak a kerettantervben megfogalmazott szövegértési követelményeit szem előtt tartva – bemutatom, milyen nehézségekkel szembesülhet egy tanulási kudarcnak kitett tanuló a közoktatás utolsó szakaszában. Ismertetem a szakirodalom alapján a diszlexia fogalmi tartalmának eltéréseit (kognitív pszichológia vs. speciális pedagógia) valamint az ún. gyenge olvasás (áldiszlexia) definícióit. A közoktatásban dolgozó pedagógus számára egyfelől nem megkülönböztethető a diszlexiás és a gyenge olvasó tanuló, másrészt a szakrendszerű oktatásban, főképp a középiskolai szakaszban a hangsúly a szövegértési kompetencia fejlesztésére helyeződik, amelyet a lassú tempójú és pontatlan olvasás megnehezít. Fontos tehát, hogy a szaktanár dignosztizálni tudja, hol és milyen területen kell(ene) fejlesztenie diákjait.

Az általam kidolgozott mérőeszközt kis elemszámú mintán próbáltam ki. A mérőlapot szaktanárok (történelem szakosok) számára készítettem, úgy, hogy tanítási órán használhassák. Az eredmények összesítésével képet kaphatunk az alábbiakról:

1) Az adott tanulócsoport olvasási tempójának átlaga (összevethető az érettségi írásbeli feladatok elolvasásához szükséges idővel).

2) A tankönyvekben előforduló köznyelvi szavak olvasásának pontossága: nehezíti-e a pontos olvasást a szó hosszúsága; a tankönyvekben gyakran használt betűtípusok valamelyike (pl. kurzív); vagy az ugyancsak gyakran használt színes háttér vagy világosabb betűszín.

3) Meg tudják-e határozni önmagában, szövegkörnyezet nélkül a tanulók a tankönyvekben előforduló néhány köznyelvi szó jelentését.

4) A tankönyvekben előforduló idegen/régies szavak olvasásának pontossága – itt is szempont, hogy: nehezíti-e a pontos olvasást a tankönyvekben gyakran használt betűtípusok valamelyike (pl. kurzív); a színes háttér vagy világosabb betűszín; meg tudják-e határozni a tanulók szövegkörnyezetből az olvasott idegen/ régies szó jelentését; képesek-e a tanulók diktálás után hibátlanul leírni a kerettantervben szereplő idegen tulajdonneveket (személynév és földrajzi név).

5) Nevesíthető, kik azok a tanulók, akiknek szövegértését nehezítik az olvasási problémák.

A mérés eredményei lehetőséget biztosítanak a szakrendszerű oktatásban a nevelési tanácsadók számára jól használható pedagógiai vélemények megírására, a gyenge olvasók korrepetálásának megtervezésére és az olvasási nehézségek miatt tanulási nehézséggel küzdő tanulók kompenzációs stratégiáinak megerősítésére/felépítésére.